

Nieuwsbrief WBG Waalwijk e.o.

Dertiende jaargang, nummer 1

2022

Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk
werkzaam in de gemeenten Waalwijk en Heusden
onder begeleiding van het Brabants Landschap

Coördinatoren: Harry Keijzer
tel. 06-14577845
hgkeijzer@gmail.com

Henk Bergmans
tel. 0416-338856
h.th.bergmans@home.nl

5 april

Eerste nieuwsbrief 2022

De eerste voorjaars- en weidevogelmaand 2022 ligt al weer achter ons. Met deze brief informeren we jullie over de start van het nieuwe seizoen, wat wetenswaardigheden en de eerste resultaten en indrukken tot en met 2 april 2022.

Provinciale jaaravond

Met de jaaravond weide- en akkervogelbescherming is op woensdag 23 februari 2022 het beschermingsseizoen ingeluid. Door de toen nog geldende coronabeperkingen werd de jaaravond uitgezonden vanaf het kantoor van het Brabants Landschap in Haaren en door ongeveer 200 betrokkenen bekeken. Directeur Joris Hogenboom opende de avond. Daarna gaf Jochem Sloothaak als provinciaal coördinator een terugblik op het afgelopen jaar 2021. Fien Oost liet zien dat de resultaten over heel de provincie iets beter waren dan een jaar eerder, al zijn en blijven er grote verschillen tussen regio's. Het totaal aantal legsels op de zandgronden is verder teruggelopen.

De jaaravond stond verder in het teken van een 'boerenlandvogelkennisquiz', verbreding van de soortenbescherming en nieuw onderzoek. Tim Visser van Wageningen University gaf uitleg over zijn onderzoek naar de overleving en biotoopkeuze van kievitskuikens. Drie vrijwilligers vertelden op de avond over hun ervaringen bij hun werk voor de uilen (Ton van den Tillart), akkervogels (Henk van Diest) en de erfvogels (Chris van Lieshout) in Brabant.

Gedeputeerde Hagar Roijackers sloot de avond af met een heldere boodschap aan alle vrijwilligers. "De overlevingskans van kuikens is zonder jullie hulp en maatregelen slechts 5% en met jullie hulp 80%. Dat zit hem met name in jullie liefdevolle handen en volharding". In het vervolg van haar verhaal gaf ze onder meer een opsomming aan middelen die vanuit de provincie vrij worden gemaakt voor akker- en weidevogels in Brabant, in ieder geval voor de komende 2 jaar en vooral gericht op het zwaardere beheer en uitbreiding van de biologische landbouw.

De ervaringen en resultaten van het afgelopen jaar zijn terug te vinden in het, in een fraai nieuw jasje gestoken, jaarverslag 2021. Het nieuwe jasje betreft zowel het uiterlijk als de inhoud.

Onze startavond

Wij hadden onze startavond dit jaar op maandag 7 maart en die kon gelukkig weer normaal doorgaan in 'De Haven'. Van onze (toen nog) 34 leden waren er 26 present. Op deze avond kwamen, zoals gebruikelijk, een aantal zaken aan de orde die er toe moeten bijdragen dat het seizoen organisatorisch een goede start krijgt.

Verder hadden we de gewaardeerde inbreng van Marco Renes van het Brabants Landschap. Door de terugloop van de zoekresultaten in de afgelopen twee jaar, beraden we ons ook op andere beschermingswerkzaamheden. Naar aanleiding daarvan gaf Marco een mooie presentatie over de subsidieregeling ErvenPlus. Hiermee kunnen erven in aansluiting op een erfscan verrijkt worden met onder meer beplanting, nestkasten, muizenruiters en drinkbakken. De gemeente Waalwijk doet hier niet aan mee, maar Marco zag voor ons gebied toch wel wat mogelijkheden, in het bijzonder wat betreft broedvoorzieningen voor de huis- en boerenwaluw.

Over onze leden

Vorig jaar werkten we met totaal 34 vrijwilligers in 6 verschillende groepjes. Voor het nieuwe seizoen heeft Jan Broeders zich wegens ziekte helaas af moeten melden. Daarnaast heeft Henk Pijnappels om persoonlijke redenen de weidevogelbescherming vaarwel gezegd. We hebben Jan en Henk hartelijk bedankt voor hun jarenlange inzet. Omdat Henk ook coördinator van groep 3 was en niemand zich geroepen voelde om die taak over te nemen, hebben we naar een andere oplossing moeten zoeken. Die is

Zoeken op het droge land ten westen van Waalwijk

Foto Gerard van Mierlo

gevonden in het opnemen van de leden van de voormalige groep 3 in andere groepen met andere looptijden. Omdat twee leden (Johan Kuijsten en John Boelaars) geen passende looptijd bij een andere loopgroep konden vinden, zullen zij dit seizoen ook niet meedoen. Verder heeft Jaap Pol zich recent ook afgemeld. Onze dank voor het verrichte vrijwilligerswerk binnen onze groep gaat ook naar hen uit. Inmiddels hebben de overige leden allemaal een plek in groep 3 van Ad Hooijmaijers gevonden. Kees Lambrechts, die graag op een andere dag wilde lopen is daar vanuit groep 6 ook naar verhuisd. Dit seizoen zijn we dus van start gegaan met 29 leden verdeeld over 5 zoekgroepen. De aangepaste NAW-lijst met ook gegevens van meewerkende agrariërs en begeleiders van het Brabants Landschap is inmiddels naar alle leden gezonden.

Henk Bergmans en Harry Keijzer zullen dit seizoen voor het laatst als coördinatoren van onze totale groep optreden. Antoon Muskens, de derde man van het coördinatieteam en in het bijzonder belast met de verwerking van de legselgegevens, blijft wel doorgaan. Inmiddels hebben Sonja van den Hurk en Gerard van Mierlo zich in principe bereid verklaard de coördinatietaken van Henk en Harry aan het einde van het lopende seizoen over te nemen.

Groepsindeling en zoekgebieden seizoen 2022

Groep 1 van Antoon Muskens werkt in de Buitenpolder van Baardwijk. Ondanks de oprukkende industriële uitbreidingen hier (industrieterrein Haven 8) worden er nog steeds resultaten geboekt.

Groep 2 van Ad Hooijmaijers werkt tussen het Waalwijkse industriegebied Haven 7 en de Veerweg/Capelsche Haven. Hier werden de afgelopen jaren mooie resultaten geboekt. Inmiddels is groep 3 opgegaan in groep 2. Zoals bekend komen in dit gebied op termijn (over 5 à 10 jaar) waarschijnlijk een aantal windturbines en/of zonnevelden.

Groep 5 van Harry Keijzer werkt op Waalwijks gebied tussen de Elshoutse Zeedijk en het Afwateringskanaal en op Heusdens gebied op het Herptsche Veld. In het kader van de GOL (Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat) zullen hier van het Waalwijkse gebied ook een paar percelen voor de weidevogels verloren gaan. Op deze akkers komt een nieuwe aan-/aftakking van de Maasroute.

De groepen 6 en 7 van respectievelijk Henk Bergmans en Dick Pol werken op de Gorseweide ten noorden van Elshout.

Eerste kievitse

Het eerste Nederlandse kievitse is dit jaar gevonden op 9 maart in Hengevelde (OV). In Brabant was dat het geval op 15 maart in Venhorst en bij ons tenslotte op 18 maart. Het nestje met twee eieren werd gevonden door Beppie Bogers van groep 5 van Harry Keijzer. De groep vond die middag nog twee nestjes met één en twee eieren.

Uit Weekblad Waalwijk het volgende bericht:

Afgelopen vrijdagmiddag 18 maart werden in de gemeente Waalwijk de eerste twee kievitseieren gevonden. Het nestje met de eieren lag op een perceel van boer Marco Musters in de omgeving van de Overstortweg. Het werd opgemerkt door Beppie Bogaers uit Sprang-Capelle. Zij maakt deel uit van één van de zoekgroepjes van de Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk e.o.. Deze groep met totaal ongeveer 30 vrijwilligers werkt onder begeleiding van het Brabants Landschap nauw samen met eveneens

bijna 30 agrariërs. Zij proberen op deze manier samen de sterke teruggang van de weidevogelpopulatie een halt toe te roepen. Het zoekgroepje van Beppie vond die middag trouwens nog twee nestjes met één en twee eieren. Het nieuwe weidevogelseizoen is dus ook in Waalwijk en omgeving begonnen. Het eerste landelijke ei werd al gevonden op 9 maart jl. in Hengevelde (OV).

*Harry Keijzer,
coördinator WBG Waalwijk e.o.
19 maart*

Resultaten

De groepen die nesten vonden hebben inmiddels hun eerste legselgegevens ingevoerd in de Boerenlandvogelmonitor van Landschappen.nl. Zoals bekend kun je daar zelf ook een kijkje nemen door op de site in te loggen met twee keer NB47KIJKEN. Wij ontleen de cijfers voor de nieuwsbrief aan de informatie van de afzonderlijke groepen zoals die vermeld is op genoemde site en aanvullende informatie die per mail of telefonisch binnenkomt. We vragen iedereen die daartoe de mogelijkheden heeft, de groepscoördinatoren en fotografen in het bijzonder, ons van informatie en foto's te blijven voorzien, zodat we jullie ook dit jaar weer vier keer een nieuwsbrief kunnen bezorgen. Tot nu toe vonden we samen 13 (33) nesten. De getallen tussen haakjes ( ) zijn de gegevens van de eerste ronde van vorig jaar. Dat geldt ook voor de cijfers verderop, waar de resultaten per groep zijn vermeld tot en met 2 april. Genoemde nesten waren allemaal van de kievit en met wisselende aantallen eieren (vanaf 1 t/m 4 stuks). In februari heeft het veel geregend, de akkers waren begin maart dan ook erg nat. In maart hadden we mooi zonnig en droog weer, waardoor de akkers snel opdroogden. De akkers, die voor de winter niet waren geploegd werden al vast door de boeren losgetrokken. Door de verharde kluiten waren veel percelen lastig te belopen. De temperatuur was voor de tijd van het jaar goed, veelal 8 tot 10 graden. Het aantal gevonden nesten is weer beduidend lager dan dat van vorig jaar na de eerste veldbezoeken rond dezelfde tijd. We kunnen ons niet herinneren dat we in de afgelopen 20 jaar in maart zo'n lage score hadden.

Groep 1 van Antoon Muskens

Deze groep heeft in de Buitenpolder van Baardwijk maar 1 (4) kievitsnest gevonden, helaas veel minder dan ze gewend zijn. Het heeft ongetwijfeld te maken met de steeds verder gaande industriële uitbreidingen op Haven 8, momenteel de aanleg van gebouwen en veel parkeerplaatsen door autobedrijf Van Mossel ten zuiden van de Weteringweg.

Kievitsnest gevonden door Cees Thijssen

Cees (l). Antoon(r) voert gegevens in. Foto's Addy Pullens

Groep 2 van Ad Hooijmaijers

Gerard meldt namens de groep het volgende: We zijn nu 4 keer op pad geweest. Op 8 maart in de hoop het eerste kievitseitje te vinden. Er waren wel activiteit en paarvorming, maar het was te vroeg voor nesten, laat staan eieren. Op 14 maart vonden we heel veel proefnesten maar nog zonder eieren. Allemaal op de akkers vanaf de Sasweg richting het Zuiderkanaal. We hebben een slechtvalk gezien en ook de sporen daarvan, ook wulpenpaartjes gehoord en gezien. De groep reeën is ook weer paraat, evenals veel hazen. Op 21 maart hebben we de eerste nesten met eieren (1 en 2 eieren) gevonden. Toen ook een veldleeuwerik gehoord en gezien, alsook regelmatig opvliegende witgatjes. Verder hoorden we de eerste gele kwikstaarten.

Op 28 maart een aantal nesten met telkens 4 eieren gevonden. Eén nest van de vorige week was nu leeg (eerste predatie). We hoorden regelmatig kneutjes overkomen. Onze groep beschermde hier in totaal 8 (19) legsels, waarvan er dus één gepredeerd is. Al met al is het resultaat minder dan vorig jaar. Gemeten naar het grote aantal proefnesten en behoorlijk veel kieviten in de lucht, toch maar weinig nesten. De akkers waar we vorig jaar al vroeg goed scoorden, laten nu te wensen over. Overigens is het bij ons inmiddels erg droog en zijn heel wat akkers ook nog niet bewerkt. Inmiddels zijn we, vooral door de overname van leden van de voormalige groep van Henk Pijnappels, met een grote groep (10 personen, als we compleet zijn). Hierdoor hoeven we minder tijd op de akker aanwezig te zijn en dat is goed voor de kieviten. We kunnen ook een groter gebied bestrijken, maar dan moet er wel activiteit zijn. Hopelijk verbetert het resultaat nog.

Reeën, het blijft mooi

Foto Gerard van Mierlo

Groep 5 van Harry Keijzer

Op 18 maart ging deze groep voor het eerst het veld in en kon Beppie Bogers al vrij snel het eerste Waalwijkse kievitsnest met 2 eieren scoren. Het leverde haar een stukje in het weekblad Waalwijk op (zie pagina 4). Die middag vond de groep nog twee nestjes met 1 en 2 eieren. Na twee terreinbezoeken, heeft de groep 4 (6) kievitsnesten gevonden. Ook hier blijft het resultaat achter bij dat van vorig jaar.

Er werden hier meerdere hazen gespot, een witte kwikstaart, enkele watersnippen en een groep knobbelzwanen met daarbij ook een zwarte zwaan.

Zwarte zwaan

Foto Marjan Keijzer

Groep 6 van Henk Bergmans

De groep is hier (noordzijde Gorseweide) één keer het veld in geweest maar vond nog niets, 0 (1). Inmiddels is boer De Rooij uit Riel, die hier en aan de zuidzijde van de Gorseweide veel akkers in gebruik heeft, de laatste week van maart flink aan de slag gegaan met bemesten, ploegen en frezen. Het is de bedoeling dat hier binnenkort aardappelen gepoot worden. Mogelijk dat hier door deze werkzaamheden enkele nog niet gevonden Kievitslegsels verloren zijn gegaan.

Groep 7 van Dick Pol

Dick zag bij de voorverkenning aan de zuidzijde van de Gorseweide ook de activiteiten van De Rooij. Omdat zoeken op dat moment geen enkel perspectief bood, besloot hij met zijn groep nog niet het veld in te gaan en nog even te wachten tot de aardappelen gepoot zijn. Dus voor groep 7 nu, net als vorig jaar, nog geen resultaat. Wel werden er Kieviten gezien, alsook enkele wulpen en niet te vergeten veel hazen.

Naar aanleiding van het verhaal van Marco Renes op onze startavond, heeft Jac van den Hurk contact opgenomen met enkele agrariërs in Elshout over voorzieningen op hun erf voor zwaluwen. Bij één bedrijf gaat dat waarschijnlijk wel een vervolg krijgen.

En verder..

Zoals besproken op de startavond zijn we i.v.m. de komst van windmolens en zonnevelden en de daarmee te verwachten schade voor onze weidevogels in **overleg met de gemeente Waalwijk** over compenserende maatregelen (plasdrasgebied in natuurgebied Westelijke Langstraat). In verband daarmee hebben we samen met het Brabants Landschap (Marco Renes) op 30 maart in Sprang-Capelle een gesprek gehad met het omgevingsteam van het Waterschap Brabantse Delta. Dit team begeleidt, ook namens Staatsbosbeheer, de Provincie en de gemeente Waalwijk, de uitvoering van aanpassingswerkzaamheden. Deze zijn erop gericht om de bestaande natuurwaarden te behouden en nieuwe te ontwikkelen, e.e.a. bij hogere grondwaterstanden. Het betreft dus o.a. aanpassingen aan de waterhuishouding en natuurherstelmaatregelen. Het gesprek verliep zodanig dat we hoop houden op de realisering van een plasdrasgebied in natuurgebied de Westelijke Langstraat.

Tot slot

We hadden een mooie voorjaarsmaand maart met zonnig en droog weer. Voor de boeren heel prettig, voor de Kieviten, gezien de resultaten tot nu toe, te droog. Kennelijk gedijen ze in een nat voorjaar toch beter. De eerste resultaten waren weer minder dan die van vorig jaar rond deze tijd: slechts 13 Kievitsnesten, waarvan er inmiddels één is gepredeerd. Het is niet iets om blij van te worden. Maar we gaan er van uit dat het tij nog wel ten goede keert!

5 april 2022, Henk Bergmans en Harry Keijzer